
INFORMATIE OVER DE VIJFJAARLIJKSE CONTROLE VAN DE BEWOONBAARHEID, VEILIGHEID EN HYGIËNE VAN DE INTERNATEN

Beste internaatsbeheerder

Met deze leidraad willen we u meer duiding geven bij de vijfjaarlijkse controle van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. We verduidelijken voor u wat kenmerkend is voor de aanpak, welke onderzoeksvragen we stellen en hoe we de controle uitvoeren. We kaderen met welk doel we bepaalde gesprekken voeren, observaties uitvoeren en documenten bestuderen.

We lichten toe hoe een controle verloopt en hoe u als beleidsteam mee vorm kan geven aan de controle. U vindt informatie over hoe u zich als internaat kan voorbereiden op de controle.

Wil u meer weten over de vijfjaarlijkse controle, raadpleeg dan zeker ook onze website www.onderwijsinspectie.be. U vindt hier alle ondersteunende documenten bij de controle ondermeer de ontwikkelingsschalen ... Na aankondiging van de controle neemt de teamcoördinator telefonisch contact op om praktische afspraken te maken en vragen te beantwoorden.

Ik hoop dat al deze informatie voor u nuttig is en bijdraagt tot het welslagen van de controle. Ik wens u hierbij alvast alle succes!

*Lieven Viaene
Inspecteur-generaal*

Inhoudsopgave

1	Regelgeving	3
2	Het onderzoek van het beleid op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne	4
2.1	Wat onderzoekt de onderwijsinspectie?	4
2.2	Hoe voert de onderwijsinspectie dit onderzoek uit?	4
2.3	Wie zijn de gesprekspartners in dit onderzoek?	5
2.4	Veelgestelde vragen en antwoorden	5
3	Hoe beoordeelt de inspectie?	6
4	Welke adviezen formuleert de onderwijsinspectie?	6
5	Hoe gaat het verder na de controle?	7

1 Regelgeving

De opdracht om de internaten te controleren vindt zijn grondslag in de codificatie van sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016, **Art. III.4, §2, 5°; Art. III.4, §3 en Art. III.11, §2 Art. III.4, §2, 5° van het besluit bepalen dat één van de voorwaarden om gefinancierd of gesubsidieerd te worden is gevestigd zijn in lokalen die aan de voorwaarden inzake hygiëne en woonbaarheid voldoen.**

Art. III.4 § 3 van het besluit geeft aan dat wanneer een internaat of tehuis niet langer de gestelde voorwaarden vervult, de financiering of subsidiëring ingehouden zal worden, te rekenen van de datum van de ministeriële kennisgeving die steunt op de geconstateerde tekortkomingen. Ze zullen opnieuw verleend worden, wanneer al de voorwaarden tot financiering of subsidiëring opnieuw vervuld worden.

Art. III.11, §2 van het besluit bepaalt bovendien dat de goedkeuring gegeven door de onderwijsinspectie inzake de voorwaarde bedoeld in artikel III.4, § 2,5°, geldt voor een periode van 5 schooljaren.

De opdracht om de GO! internaten van het buitengewoon onderwijs te controleren gebeurt op verzoek van Raymonda Verdyck, afgevaardigd bestuurder GO! (volgens de aanvraag in de brief van 23 september 2019) en op voorwaarde dat het GO! zich engageert om, indien nodig, de nodige maatregelen te treffen inzake handhaving.

2 Het onderzoek van het beleid op het vlak van woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

2.1 Wat onderzoekt de onderwijsinspectie?

Het inspectieteam onderzoekt tijdens elke controle volgende aspecten:

- planning en uitvoering van de risicobeheersing;
- ondersteuning van de preventiemaatregelen;
- systematische en betrouwbare evaluatie van de woonbaarheid, veiligheid en hygiëne;
- borgen en bijsturen van de kwaliteit van de woonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

Het onderzoek verloopt telkens aan de hand van drie (of uitzonderlijk vier) processen die verband hebben met de woonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Het internaat kiest zelf één proces uit de onderstaande lijst, de onderwijsinspectie kiest de twee andere processen. Tijdens de observaties kan het inspectieteam besluiten om nog een vierde proces te onderzoeken.

- Proces 1: elektriciteit
- Proces 2: gebouwen en onderhoud
- Proces 3: noodplanning
- Proces 4: ongevallen en hulpverlening
- Proces 5: onthaal, aankoop en controle arbeidsmiddelen
- Proces 6: producten met gevaarlijke eigenschappen
- Proces 7: valgevaar en toegankelijkheid
- Proces 8: verwarming
- Proces 9: voedselveiligheid

2.2 Hoe voert de onderwijsinspectie dit onderzoek uit?

Het onderzoek gebeurt aan de hand van:

- gesprek over het beleid op het vlak van woonbaarheid, veiligheid en hygiëne;
- documentenstudie;
- observaties;
- reflectiegesprek over het beleid op het vlak van woonbaarheid, veiligheid en hygiëne;
- synthesegesprek.

Gesprek over het beleid op het vlak van woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

Het inspectieteam wil met dit gesprek zicht krijgen op hoe de internaatbeheerder en de interne en/of externe dienst voor preventie de risicobeheersing en de systematiek van de kwaliteitszorg vormgeven voor de geselecteerde processen BVH. Het inspectieteam gaat in het bijzonder in gesprek over de maatregelen en afspraken die deze kwaliteitsbewaking ondersteunen. De internaatbeheerder en de interne dienst voor preventie lichten hun aanpak op het vlak van BVH toe aan de hand van ondersteunende documenten zoals het globaal preventieplan, het jaaractieplan, de verslagen van de interne en externe dienst voor preventie en van het comité voor preventie en bescherming op het werk (of een ander overlegorgaan dat de taken met betrekking tot het welzijnsbeleid op zich neemt) en de documenten met betrekking tot de geselecteerde processen.

Documentstudie

Aan de hand van documentenstudie krijgt het inspectieteam zicht op het beleid op het vlak van woonbaarheid, veiligheid en hygiëne voor de geselecteerde processen op basis van relevante informatie die het internaat aanreikt. Bijlage 1 bevat de lijst van te bezorgen informatie.

Observaties

Tijdens het bezoek aan het internaat krijgt het inspectieteam zicht op de kwaliteit van de geselecteerde processen. Het inspectieteam doet hiervoor een toetsing van de kwaliteit. Deze observaties kunnen plaatsvinden in alle lokalen en gebouwen ongeacht de processen in de focus.

Reflectiegesprek over het beleid op het vlak van woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

Het inspectieteam wil met dit reflectiegesprek de vaststellingen uit het onderzoek van het beleid op het vlak van woonbaarheid, veiligheid en hygiëne terugkoppelen en afdrukken en er samen met de internaatbeheerder en de interne dienst voor preventie over reflecteren. Hierbij nemen zij een actieve rol op en delen hun inzichten en overwegingen met de inspecteurs. Zowel sterktes als ontwikkelkansen komen aan bod. Samen met de internaatbeheerder en de interne dienst voor preventie leggen de inspecteurs de relatie tussen de geobserveerde kwaliteit en de systematiek van kwaliteitszorg van het internaat. Eventueel worden samen ook mogelijke toekomstgerichte doelen en acties besproken. Op het einde van het reflectiegesprek is het voor de internaatbeheerder en de interne dienst voor preventie duidelijk wat de voorlopige beoordeling van de BVH-schalen is.

Synthesegesprek

Het synthesegesprek is het eindgesprek van de controle. Tijdens dit gesprek deelt het inspectieteam de definitieve inschaling en het advies mee en motiveert het inspectieteam de beslissingen. Het inspectieteam voert het synthesegesprek met de internaatbeheerder en de interne dienst voor preventie. Het kan zinvol zijn om een afgevaardigde van het bestuur bij dit gesprek te betrekken.

2.3 Wie zijn de gesprekspartners in dit onderzoek?

De inspecteurs voeren het gesprek over BVH, het reflectiegesprek en het synthesegesprek samen met de internaatbeheerder en de interne dienst voor preventie. Het internaat bepaalt zelf of zij andere betrokkenen (bv. externe preventieadviseur, gemandateerden vanuit het internaat of het bestuur) laat deelnemen aan deze gesprekken.

2.4 Veelgestelde vragen en antwoorden

Moet het internaat alle documenten voor het onderzoek BVH klaarleggen?

Nee, u moet enkel het globaal preventieplan, het jaaractieplan, de verslagen van de rondgang van de interne en externe preventiedienst, de verslagen van het comité voor preventie en bescherming op het werk (of een ander overlegorgaan dat de taken met betrekking tot het welzijnsbeleid op zich neemt) en de documenten met betrekking tot de geselecteerde processen klaarleggen.

3 Hoe beoordeelt de inspectie?

De onderwijsinspectie gaat na of het internaat een doeltreffend beleid ontwikkelt en voert met het oog op BVH. Ze doet dit aan de hand van ontwikkelingsschalen. Zo wil de onderwijsinspectie het internaat stimuleren om de kwaliteit te (blijven) ontwikkelen. De ontwikkelingsschalen bestaan uit vier niveaus.

	Beneden de verwachting Er zijn meerdere essentiële elementen die voor verbetering vatbaar zijn.
	Benadert de verwachting Er zijn, naast sterke punten, ook nog meerdere punten ter verbetering.
	Volgens de verwachting Er zijn veel sterke punten en geen belangrijke punten of gebieden ter verbetering.
	Overstijgt de verwachting Er zijn veel sterke punten, met inbegrip van significante voorbeelden van goede praktijk.

Het ontwikkelingsniveau **overstijgt de verwachting** bevat dezelfde kwaliteitsverwachtingen als **volgens de verwachting**, maar voor dat niveau verwacht de onderwijsinspectie ook een voorbeeld van goede praktijk. De criteria voor een voorbeeld van goede praktijk zijn:

- Een voorbeeld van goede praktijk overstijgt het gangbare.
- Een voorbeeld van goede praktijk heeft een positieve impact op het welzijn of de veiligheid van de internen en de teamleden.
- Een voorbeeld van goede praktijk is ingebed in de werking van het internaat.
- Een voorbeeld van goede praktijk is grondig en doeltreffend onderbouwd vanuit evaluaties, risicoanalyses of specifieke noden van het internaat met betrekking tot de bewoonbaarheid, veiligheid of hygiëne.
- Een voorbeeld van goede praktijk kan andere internaten inspireren.

Als aan minstens vier van de bovenstaande criteria is voldaan, is er sprake van een voorbeeld van goede praktijk.

4 Welke adviezen formuleert de onderwijsinspectie?

De onderwijsinspectie formuleert een advies aan de Vlaamse Regering over de financiering of subsidiëring van het internaat. Er zijn twee adviezen mogelijk.

- Indien het internaat in voldoende mate tegemoetkomt aan de voorwaarden inzake bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne om gefinancierd of gesubsidieerd te worden, formuleert de onderwijsinspectie **een gunstig advies**. Dit advies heeft twee varianten:
  - een gunstig advies zonder meer;
  - een gunstig advies met de verplichting om te werken aan de tekorten.

- Als het internaat niet in voldoende mate tegemoetkomt aan de voorwaarden inzake woonbaarheid, veiligheid en hygiëne om gefinancierd of gesubsidieerd te worden, formuleert de onderwijsinspectie **een ongunstig advies**. Dit advies heeft twee varianten:
  - een ongunstig advies met de mogelijkheid om te verzoeken dat de procedure tot intrekking van de financiering of subsidiëring niet opgestart wordt op voorwaarde dat het bestuur van het internaat zich bij het werken aan de tekorten extern laat begeleiden. Indien het bestuur van het internaat gebruikmaakt van het recht om te verzoeken dat de procedure tot intrekking van de financiering of subsidiëring niet opgestart wordt en zich extern laat begeleiden, volgt er een nieuwe controle. Die nieuwe controle vindt plaats binnen een termijn die de onderwijsinspectie bepaalt op basis van de ernst en de aard van de tekorten;
  - een ongunstig advies zonder de mogelijkheid om te verzoeken de procedure tot intrekking van de financiering of subsidiëring niet op te starten. Het bestuur van het internaat kan een beroep indienen tegen die onmogelijkheid. Binnen de 60 kalenderdagen na het indienen van het beroep, onderzoekt een nieuw en paritair samengesteld team de argumenten die het bestuur aangeeft om te rechtvaardigen dat er wél een mogelijkheid moest zijn om te verzoeken de procedure tot intrekking van de financiering of subsidiëring niet op te starten.

Om verder te worden opgenomen in de financierings- of subsidiëringsregeling is een gunstig advies noodzakelijk.

5 Hoe gaat het verder na de controle?

Het internaat ontvangt het verslag enkele dagen na het einde van de controle. Het internaat kan op dat moment feitelijke onjuistheden melden die het inspectieteam nog kan rechtzetten. Het advies en de inschalingen worden echter niet meer gewijzigd.

Uiterlijk binnen **dertig kalenderdagen na de ontvangst** van het verslag kan het beleid of het bestuur van het internaat een bespreking van het verslag aanvragen bij de inspecteur-generaal. Die aanvraag wordt schriftelijk ingediend en gebeurt zoals aangegeven op de website van de onderwijsinspectie. De bespreking wordt zo spoedig mogelijk gepland en het bestuur van het internaat bepaalt zijn vertegenwoordiging. Het doel van dit bijkomende gesprek is verduidelijking over het verslag te krijgen.

BIJLAGE 1 LIJST TE BEZORGEN INFORMATIE

Onderstaande informatie geeft een waardevolle input bij de controle. Het internaat kan de informatie op papier of elektronisch ter beschikking stellen. Informatie die enkel elektronisch beschikbaar is, is een evenwaardig alternatief voor papier. Wij vragen uitdrukkelijk om alleen bestaende en functionele informatie aan te reiken en om geen nieuwe documenten aan te maken.

Indien het internaat ervoor kiest om bepaalde informatie aan te reiken via het communicatieplatform van het internaat, vragen wij een login en een wachtwoord.

Het internaat bezorgt de gevraagde informatie vanaf het begin van de controle volgens onderstaand overzicht. Om de controle door de onderwijsinspectie mogelijk te maken, legt het internaat de informatie die het op papier aanreikt op overzichtelijke wijze klaar in het werklokaal voor de onderwijsinspectie. De elektronische informatie is vlot te vinden en gemakkelijk te raadplegen.

TE BEZORGEN INFORMATIE	VANAF DE DAG VAN DE CONTROLE
Globaal preventieplan (huidig) en jaarlijks actieplan (voorgaand en huidig).	■
Verslagen van de rondgangen van de interne dienst voor preventie en bescherming op het werk (IDPBW) (laatste twee jaren).	■
Verslagen van de rondgangen van de externe dienst voor preventie en bescherming op het werk (EDPBW) (voorgaand en huidig).	■
Verslagen van het comité voor preventie en bescherming op het werk (CPBW) (laatste twee jaren).	■
Documenten met betrekking tot de drie geselecteerde processen.	■